

Daňová rezidence

Určení rezidence

- Mezinárodní smlouva
- ZDP (§ 2, § 17)
  - 1) **poplatník s neomezenou daňovou povinností**, tj. poplatník, jehož daňová povinnost se vztahuje jak na příjmy plynoucí ze zdrojů na území ČR, tak i na příjmy plynoucí ze zdrojů v zahraničí (daňový tuzemec, poplatník s daňovým domicilem, **rezident**);
  - 2) **poplatník s omezenou daňovou povinností**, tj. poplatník, jehož daňová povinnost se vztahuje pouze na příjmy plynoucí ze zdrojů na území ČR (daňový cizozemec, zahraniční osoba, **nerезident**). Příjmy dle § 22.

Poplatník s neomezenou daňovou povinností (§2/2, §17/3 ZDP)

- fyzická osoba, která na území ČR:
  - má bydliště (pokyn D 300), nebo
  - se zde obvykle zdržuje (§2/4 ZDP);
- právnická osoba, která má na území ČR své sídlo nebo místo svého vedení, kterým se rozumí adresa místa, ze kterého je poplatník řízen (dále jen „sídlo“).

Poplatník s omezenou daňovou povinností (§2/3, §17/4)

- Fyzické osoby, které na území ČR:
  - nemají bydliště;
  - obvykle se nezdržují;
  - zdržují se méně než 183 dní v roce;
  - zdržují se pouze z důvodu studia či léčení (i když se na území ČR obvykle zdržují);
- fyzické osoby, které jsou podle mezinárodních smluv o zamezení dvojího zdanění považovány za daňové cizozemce (i když splňují jedno z kritérií pro daňového tuzemce);
- Právnícké osoby, které na území ČR nemají sídlo (nebo místo svého vedení).

Rezidence dle mezinárodních smluv

- Ve smlouvách o zamezení mezinárodního dvojího zdanění je uplatněn pojem „**rezident smluvního státu**“. Zpravidla jde o osobu, která podle předpisů tohoto státu je podrobena v tomto státě zdanění z důvodu svého bydliště, trvalého pobytu, místa vedení nebo jakéhokoli podobného kritéria. Tento výraz však nezahrnuje žádnou osobu, která je podrobena zdanění v tomto státě pouze z důvodů příjmu ze zdrojů v tomto státě nebo majetku tam umístěného.
- §37 ZDP

!!!

- Mezinárodní smlouva nemůže uložit daňovou povinnost nad rámec vnitrostátního zákona, tzn. nemůže považovat za rezidenta osobu, kterou vnitrostátní právní předpis za rezidentní nepovažuje.

Důvod existence mezinárodních smluv

- Vnitrostátní zákony v zásadě ukládají neomezenou daňovou povinnost.
- Konflikt v případě, že si oba státy činí nárok na zdanění.
- Základní předpoklad pro určení rezidence dle smluv je stálý byt (bydliště).

„Luftáci“

- Byt v obou zemích anebo nikde (hotely,...)
- Středisko životních zájmů, užší osobní a ekonomické vztahy (rodina, zájmy, zaměstnání, podnikání, politická, kulturní a jiná činnost, správa vlastního majetku nebo majetku své rodiny, apod.)
- Místo, kde se obvykle zdržuje (ne 183 dní)
- Státní občanství
- Dohoda států (ministr financí v ČR nebo jeho zmocněný zástupce)
- Právnícké osoby – místo skutečného vedení (jako v ZDP)

Příklady

Smlouvy o zamezení mezinárodního dvojího zdanění

Podstatou smluv je :

- a) vyloučit mezinárodní dvojí zdanění,
- b) zamezit daňovým únikům.

Smluvní státy se zpravidla zavazují, že :

- 1) osvobodí určité objekty zdanění od daně (např. důchod, úrok, dividendu, zisk, majetek);
- 2) sníží daňové zatížení;
- 3) rozdělí si právo vybírat daň podle zdroje, sídla, bydliště;
- 4) dohodnou se na vymezení určitých pojmů (např. dividendy, úroky, stálá provozovna, licenční poplatky, nezávislá povolání, příjmy z veřejných funkcí, daňový domicil).

Smlouvy o zamezení mezinárodního dvojího zdanění jsou kodifikovány **ve Sbírce zákonů ČR (Sb.) nebo ve Sbírce mezinárodních smluv ČR (Sb.m.s.) od roku 2000.**

Z hlediska rozsahu existují 2 typy smluv:

- 1) omezené** – je v nich řešena problematika úzkého okruhu specifických příjmů či majetku,
- 2) komplexní** – zahrnují veškeré druhy příjmů či majetku.

Pro komplexní smlouvy existují dva modely smluv, podle nichž státy připravují daňové dohody. Jsou to tzv. vzorové smlouvy :

- a) podle vzoru **OECD**
- b) podle vzoru **OSN**

Metody zamezení mezinárodního dvojího zdanění

- **Metody zápočtu (Credit system)**
  - metoda plného zápočtu (Full Credit)
  - metoda prostého zápočtu (Ordinary credit)
- **Metody vynětí (Exemption)**
  - metodu úplného vynětí (Full Exemption)
  - metodu vynětí s výhradou progrese (Exemption for Progression)
    - metoda zprůměrování (Averaging)
    - metoda vrchního dílku (Top Slicing)

- Metodu určují smlouvy o zamezení dvojího zdanění.
- Popis metody a postup je v § 38f ZDP.

Metoda vynětí

- Podstatou je nezdanění příjmů ve státě, kde je jejich příjemce rezidentem.
- Předpoklad zdanění ve státě, kde je zdroj.
- Není podmíněno skutečným zdaněním!
- Vyskytuje se především u starších smluv (závislá činnost v SRN)
- Úplné vynětí pouze s Brazílií
- Ostatní s výhradou progrese (v současnosti díky rovné sazbě jde také o úplné vynětí)

Vynětí s výhradou progrese

- Příjem ze zahraničí se sice do ZD nezahrne, ale při stanovení míry zdanění se k němu přihlédne.
- V ZDP je popsána pouze metoda „zprůměrování“.

Metoda Vrchního dílku

- **Princip metody vrchního dílku** spočívá ve zjištění souhrnu dílčích základů daně z tuzemska (DZDT) a ze zahraničí (DZDZ) a pro tento celkový dílčí základ daně (Σ DZD) se vyhledá v tuzemském předpisu příslušné pásmo klouzavě progresivní stupnice z hlediska výše Σ DZD a jemu odpovídající marginální sazba daně, kterou se při výpočtu daně v tuzemsku (DT) zatíží dílčí základ daně v tuzemsku (DZDT).

Metoda zprůměrování

- Příjmy ze zahraničí se nejprve zahrnou do ZD a vypočte se daň včetně těchto příjmů, následně se však příjmy ze zahraničí se základu daně vyloučí a ze zbylého ZD se daň vypočte zjištěnou průměrnou sazbou (daň/ZD). Při progresivní sazbě daně tak výsledná daň bude o něco vyšší, než by byla při zachování sazeb pro jednotlivá daňová pásma.
- Př. 78

Metoda úplného vynětí

- Nastane v případě, kdy se příjem ze zahraničí vůbec nebere v úvahu při zdanění ostatních příjmů.
- Př. 77
- Neuznatelná ztráta FO (§25/1/i)
- Př. 79

Metoda plného zápočtu

- **Při aplikaci metody plného zápočtu** se daň zaplacená v zahraničí plně (v celé výši) započte na daňovou povinnost v tuzemsku a o výši daně zaplacené v zahraničí se sníží daňová povinnost poplatníka vypočítaná z dílčího základu daně z příjmů dosažených v tuzemsku (DZDT) a z dílčího základu daně z příjmů ze zdrojem v zahraničí (DZDZ).
- Pouze příjmy úrokového charakteru (§38f/12 ZDP)

Metoda prostého zápočtu

- **Metoda prostého zápočtu** předpokládá, že daň zaplacená v zahraničí se započte na daňovou povinnost v tuzemsku, avšak maximálně do výše tzv. ukazatele maxima (Max) a do výše daně zaplacené v zahraničí. Tento ukazatel se určí jako $[(DZDZ) : (DZDT+Z) \times DT+Z]$.
- Př. 82, 83

- Fiktivní daň (např. Polsko), př. 84
- Srážková daň (hrubý příjem), př. 85
- Zápočet lze uplatnit max. do výše, kterou uvádí příslušná smlouva (viz §38f/3), pozor u států, kde je aplikován tzv. refundační systém, př. 86
- Při nevyužití refundačního systému (nízké částky) není možné využít §24/2/ch)
- Příjmy plynoucí z více států, př. 87
- Ztráta dle zahraničních předpisů vs. zisk dle tuzemských předpisů, př. 88
- Nevýhoda celkové ztráty, př. 89

Příklad 2007

- Poplatník, který je rezidentem ČR, má příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti, dále příjmy z kapitálového majetku a z pronájmu se zdrojem příjmů v ČR. DZDT = 648 000 Kč. V zahraničí poplatník vykonával zaměstnání a jeho příjem ze závislé činnosti snížený o v zahraničí sražené zdravotní a sociální pojištění činil v přepočtu 160 000 Kč (DZDZ). Z tohoto příjmu zaplatil v zahraničí daň (DZ) ve výši 48 000 Kč. Předpokládejme, že poplatník neuplatňuje žádné nezdánitelné části základu daně, odčitatelné položky ani slevy na dani.

Řešení příkladu.

(A) Při klouzavě progresivní stupnici (z roku 2007)

1. Metoda úplného vynětí

$$\Sigma DZD = DZD_T + DZD_Z = 648\ 000 + 160\ 000 = 808\ 000 \text{ Kč}$$

$$DZD \text{ po vynětí} = DZD - DZD_Z = DZD_T = 648\ 000 \text{ Kč}$$

Daň podle § 16 = DT =

$$= [61\ 212 + (0,32 \times 316\ 800)] = 162\ 588 \text{ Kč}$$

$$\text{Daň zaplacená v zahraničí} = D_Z = 48\ 000 \text{ Kč}$$

$$\text{Daň celkem} = \Sigma D = 210\ 588 \text{ Kč}$$

2. Metoda zprůměrování

$$\Sigma \text{DZD} = \text{DZD}_T + \text{DZD}_Z = 648\,000 + 160\,000 = 808\,000 \text{ Kč}$$

$$\text{Daň podle § 16} = D_{T+Z} =$$

$$= [61\,212 + (0,32 \times 476\,800)] = 213\,788 \text{ Kč}$$

$$\text{Průměrné daňové zatížení} =$$

$$= ZD = (213\,788 : 808\,000) \times 100 = 26,46 \%$$

$$\text{Daňová povinnost v ČR} = D_T = \text{DZD}_T \times Z_D = 171\,461 \text{ Kč}$$

$$\text{Daň zaplacená v zahraničí} = D_Z = 48\,000 \text{ Kč}$$

$$\text{Daň celkem} = \Sigma D = 219\,461 \text{ Kč}$$

3. Metoda vrchního dílku

$$\Sigma DZD = DZD_T + DZD_Z = 648\,000 + 160\,000 = 808\,000 \text{ Kč}$$

$$\text{Sazba daně v pásmu } 331\,200 \text{ Kč a více} = 32\%$$

$$\begin{aligned} \text{Daňová povinnost v ČR} &= D_T = DZD_T \times S_D \\ &= 648\,000 \times 0,32 = 207\,360 \text{ Kč} \end{aligned}$$

$$\text{Daň zaplacená v zahraničí} = D_Z = 48\,000 \text{ Kč}$$

$$\text{Daň celkem} = \Sigma D = 255\,360 \text{ Kč}$$

4. Metoda plného zápočtu

$$\Sigma \text{DZD} = \text{DZD}_T + \text{DZD}_Z = 648\,000 + 160\,000 = 808\,000 \text{ Kč}$$

$$\begin{aligned} \text{Daň podle § 16} &= \text{D}_{T+Z} = \\ &= [61\,212 + (0,32 \times 476\,800)] = 213\,788 \text{ Kč} \end{aligned}$$

$$\text{Zápočet daně zaplacené v zahraničí} = \text{D}_Z = 48\,000 \text{ Kč}$$

$$\begin{aligned} \text{Daňová povinnost v ČR} &= \text{D}_T = \\ &= 213\,788 - 48\,000 = 165\,788 \text{ Kč} \end{aligned}$$

$$\text{Daň celkem} = \Sigma \text{D} = \mathbf{213\,788 \text{ Kč}}$$

5. Metoda prostého zápočtu

$$\Sigma \text{DZD} = \text{DZD}_T + \text{DZD}_Z = 648\,000 + 160\,000 = 808\,000 \text{ Kč}$$

$$\begin{aligned} \text{Podíl } (\text{DZD}_Z : \Sigma \text{DZD}) \times 100 &= \\ &= (160\,000 : 808\,000) \times 100 = 19,80 \% \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Daň podle § 16} &= D_{T+Z} = \\ &= [61\,212 + (0,32 \times 476\,800)] = 213\,788 \text{ Kč} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Maximálně možná výše zápočtu daně} &= \\ &= \text{Max} = 213\,788 \times 0,1980 = 42\,331 \text{ Kč} \end{aligned}$$

$$\text{Daň zaplacená} = D_Z = 48\,000 \text{ Kč}$$

$$\text{Daň k zápočtu} = 42\,331 \text{ Kč}$$

$$\text{Daňová povinnost v ČR} = D_T = 213\,788 - 42\,331 = 171\,457 \text{ Kč}$$

$$\text{Daň celkem} = \Sigma D = 219\,457 \text{ Kč}$$

$$\text{Neuplatněná částka k zápočtu } (48\,000 - 42\,331) = 5\,669 \text{ Kč}$$

z daně zaplacené v zahraničí je daňovým výdajem u příjmů, které se zahrnují do základu daně v následujícím zdaňovacím období.

Řešení příkladu.

(B) Uplatnění jednotné sazby daně (15%)

1. Metoda úplného vynětí

$$\Sigma \text{DZD} = \text{DZDT} + \text{DZDZ} = 648\,000 + 160\,000 = 808\,000 \text{ Kč}$$

$$\text{DZD po vynětí} = \text{DZD} - \text{DZD}_Z = \text{DZD}_T = 648\,000 \text{ Kč}$$

$$\text{Daň podle § 16} = \text{DT} = 648\,000 \times 0,15 = 97\,200 \text{ Kč}$$

$$\text{Daň zaplacená v zahraničí} = \text{D}_Z = 48\,000 \text{ Kč}$$

$$\text{Daň celkem} = \Sigma \text{D} = 145\,200 \text{ Kč}$$

2. Metoda zprůměrování

$$\Sigma DZD = DZD_T + DZD_Z = 648\,000 + 160\,000 = 808\,000 \text{ Kč}$$

$$\text{Daň podle § 16} = D_{T+Z} = [808\,000 \times 0,15] = 121\,200 \text{ Kč}$$

Průměrné daňové zatížení =

$$= ZD = (121\,200 : 808\,000) \times 100 = 15,00 \%$$

$$\text{Daňová povinnost v ČR} = D_T = DZD_T \times Z_D = 97\,200 \text{ Kč}$$

$$\text{Daň zaplacená v zahraničí} = D_Z = 48\,000 \text{ Kč}$$

$$\text{Daň celkem} = \Sigma D = 145\,200 \text{ Kč}$$

3. Metoda vrchního dílku

$$\Sigma DZD = DZD_T + DZD_Z = 648\,000 + 160\,000 = 808\,000 \text{ Kč}$$

$$\text{Marginální sazba daně} = 15\%$$

$$\text{Daňová povinnost v ČR} = D_T = DZD_T \times M S_D$$

$$= 648\,000 \times 0,15 = 97\,200 \text{ Kč}$$

$$\text{Daň zaplacená v zahraničí} = D_Z = 48\,000 \text{ Kč}$$

$$\text{Daň celkem} = \Sigma D = 145\,200 \text{ Kč}$$

4. Metoda plného zápočtu

$$\Sigma \text{DZD} = \text{DZD}_T + \text{DZD}_Z = 648\,000 + 160\,000 = 808\,000 \text{ Kč}$$

$$\text{Daň podle § 16} = \text{D}_{T+Z} = 808\,000 \times 0,15 = 121\,200 \text{ Kč}$$

$$\text{Zápočet daně zaplacené v zahraničí} = \text{D}_Z = 48\,000 \text{ Kč}$$

$$\text{Daňová povinnost v ČR} = \text{D}_T =$$

$$= 121\,200 - 48\,000 = 73\,200 \text{ Kč}$$

$$\text{Daň celkem} = \Sigma \text{D} = \mathbf{121\,200 \text{ Kč}}$$

5. Metoda prostého zápočtu

$$\Sigma DZD = DZD_T + DZD_Z = 648\,000 + 160\,000 = 808\,000 \text{ Kč}$$

$$\text{Podíl } (DZD_Z : \Sigma DZD) \times 100 =$$

$$= (160\,000 : 808\,000) \times 100 = 19,80 \%$$

$$\text{Daň podle § 16} = D_{T+Z} = 808\,000 \times 0,15 = 121\,200 \text{ Kč}$$

Maximálně možná výše zápočtu daně =

$$= \text{Max} = 121\,200 \times 0,1980 = 23\,997 \text{ Kč}$$

$$\text{Daň zaplacená} = D_Z = 48\,000 \text{ Kč}$$

$$\text{Daňová povinnost v ČR} = D_T = 121\,200 - 23\,997 = 97\,203 \text{ Kč}$$

$$\text{Daň celkem} = \Sigma D = 145\,203 \text{ Kč}$$

Neuplatněná částka k zápočtu

$$(48\,000 - 23\,997) = 24\,003 \text{ Kč}$$

z daně zaplacené v zahraničí **je daňovým výdajem** u příjmů, které se zahrnují do základu daně v následujícím zdaňovacím období.

Celkovou výši daňové povinnosti poplatníka s příjmy se zdrojem v ČR i se zdrojem v zahraničí ovlivňují především tyto faktory:

- výše (velikost) příjmů, výdajů a dílčího základu daně poplatníka;
- poměr DZDT a DZDZ;
- uplatněná metoda zamezení mezinárodního dvojího zdanění;
- stupeň progrese daňových sazeb u daně z příjmů fyzických osob (pokud existuje) a jeho rozdíl mezi Českou republikou a zahraničním státem;
- diferenciací v daňovém zatížení příjmů mezi ČR a zahraničním státem.

Vyloučení dvojího zdanění u nesmluvních států

- Opatření proti dvojímu zdanění pouze v ZDP
- §24/2/ch (roční posun)
- §6/14
- Př. 74, 75